

Debreceni Ítéltábla

Bf.II.752/2025/14.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2026. április 20. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű tehelt és társai ellen indított büntetőügyben az Egri Törvényszék 2023. március 14. napján kihirdetett 7.B.30/2015/7137. számú ítéletét – a jelen eljárásban érintett –Terhelt1 LXXII. rendű vádlott tekintetében megváltoztatja.

Terhelt1 LXXII. rendű vádlott költségvetést károsító bűncselekményének megnevezéséből a 'részben' megjelölést mellőzi, és annak jogszabályi hivatkozása helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat.

A Terhelt1 LXXII. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 1 (egy) évre, a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét 2 (kettő) évre, a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2000 (kettőezer) forintra, végösszegét 700 000 (hétszázezer) forintra enyhíti.

Ha a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelték, a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén átváltoztatott szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, egyéb esetben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést fogház fokozatban kell végrehajtani.

A bíróság a egyéb érdekelt139 Bűnügyi Igazgatósága által, 100000/10/441-2013. bü, szám alatti határozatában, a már törölt kft. által, az banknél vezetett 11734004-20497204-00000000 számú bankszámlán lefoglalt 268.242,- (kettőszázhatvannyolcezer-kettőszáznegyvenkettő) forint összegre vagyonekobjást rendel el.

Az elsőfokú ítéletet az Egri Törvényszék Egerben, a 2022. szeptember 6., 12., 19., 26. napjain, 2022. október 10., 24., 25. napjain, 2022. november 7., 8., 14., 15., 21., 22. napjain, 2023. január 23. és február 21. napján megtartott nyilvános tárgyaláson hozta meg és Egerben, 2023. március 14. napján hirdette ki.

Egyebekben Terhelt1 LXXII. rendű vádlott tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A LXXII. rendű vádlott személyazonosító igazolványának száma: 547411 HE

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I. Az elsőfokú ítélet

[1] Az első fokon eljáró Egri Törvényszék 7.B.30/2015/7137 számú ítéletével I. rendű tehert és 147 vádlott társa ügyében hozott ítéletet.

[2] Terhelt1 LXXII. rendű vádlottat részben közvetett tettesként elkövetett költségvetési csalás bűntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény – a továbbiakban Btk. – 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], 8 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), 4 rendbeli folytatólagosan, közvetett tettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) és 6 rendbeli felbujtóként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 1 év 8 hónap szabadságvesztésre, 350 napi tétel, egy napi tétel összegét 15 000 forintban megállapítva, összesen 5 250 000 forint pénzbüntetésre, valamint 4 év gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette, megállapította, hogy annak végrehajtása elrendelése esetén börtön fokozatban kell végrehajtani, amelyből a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett arról, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén a napi tételszámnak megfelelő tartamú szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A törvényszék a cégjegyzékből törölt kft. által, az banknál vezetett 11734004-20497204-00000000 számú bankszáma elrendelt lefoglalást megszüntette és az azon lévő 268.242,- forintba elkobzást rendelt el.

[3] A fentiekén kívül az elsőfokú bíróság ítéletében Terhelt1 LXXII. rendű vádlotthoz kapcsolódóan a egyéb érdekelt129 Bűnügyi főigazgatósága Központi Nyomozó Főosztály Vizsgálati Osztály V. által lefoglalt és az Egri Törvényszék bűnelkezelője által, Bj.57/2016. szám alatt bevételezett, 1933-1984. tételszám alatti iratok lefoglalását megszüntette és azoknak a kiadását rendelte el, a cég1. (fa.) felszámolására kijelölt 8800

Nagykanizsa, Ady utca 4. szám alatti székhelyű, CONCURS Manager Befektető és Tanácsadó Zrt. részére.

[4] Az elsőfokú bíróság, a egyéb érdekelt¹³⁹ Bűnügyi Igazgatósága 100000/10/553-2013. bü. szám alatti határozatában a kft.² által, az bank²nél vezetett 10918001-00000004-0685005 számú és banknél vezetett, 11734004-20488323-00000000 számú bankszámlákra elrendelt lefoglalást megszüntetette.

[5] Az elsőfokú bíróság, a egyéb érdekelt¹²⁹ Bűnügyi főigazgatósága Központi Nyomozó Főosztály Vizsgálati Osztály V. által lefoglalt és az Egri Törvényszék bűnjelkezelője által, Bj.57/2016. szám alatt bevételezett, 1985-1999. tételszámok alatti iratok lefoglalását megszüntette és azoknak a kiadását rendelte el, a kft.² (fa.) felszámolására kijelölt, felszámoló részére.

[6] Az elsőfokú bíróság, a egyéb érdekelt¹³⁹ Bűnügyi Igazgatósága, 100000/10/439-2013. bü. szám alatti határozatában, a kft.³ által az banknél vezetett 11734004-20496148-00000000 számú bankszámlára elrendelt lefoglalást megszüntette.

[7] Az elsőfokú bíróság, a egyéb érdekelt¹²⁹ Bűnügyi főigazgatósága Központi Nyomozó Főosztály Vizsgálati Osztály V. által lefoglalt és az Egri Törvényszék bűnjelkezelője által, Bj.57/2016. szám alatt bevételezett, 2040-2064. tételszám alatti iratok lefoglalását megszüntette és azoknak a kiadását rendelte el, a Cím¹⁴⁹ szám alatti székhelyű, kft.³ „kt. a.” részére.

[8] A 2065-2067. tételszám alatt, a cím¹ alatti helyszínen a kft.³ vonatkozásában lefoglalt merevlemezek megjelölésű bűnjelek lefoglalását megszüntette és azoknak az iratokhoz történő csatolását rendelte el.

[9] Az elsőfokú bíróság, a egyéb érdekelt¹³⁹ Bűnügyi Igazgatósága által, 100000/10/441-2013. bü. szám alatti határozatában, a már törölt kft. által, az banknél vezetett 11734004-20497204-00000000 számú bankszámlára elrendelt lefoglalást megszüntette, s azon lévő 268.242,- (kettőszázhatvannyolcezer-kettőszáznegyvenkettő) Ft összeg elkobzását rendelte el.

[10] Az elsőfokú bíróság, a egyéb érdekelt¹²⁹ Bűnügyi főigazgatósága Központi Nyomozó Főosztály Vizsgálati Osztály V. által lefoglalt és az Egri Törvényszék bűnjelkezelője által, Bj.57/2016. szám alatt bevételezett, 2108-2129. tételszám alatti iratok lefoglalását, a már törölt kft. vonatkozásában megszüntette, s azoknak az iratokhoz való csatolását rendelte el.

[11] Az elsőfokú bíróság, a egyéb érdekelt¹³⁹ Bűnügyi Igazgatósága 100000/10/491-2013. bü. szám alatti határozatában, a cég² által, az bank²nél vezetett 10918001-000000004-03070008 számú, az banknél vezetett 11734004-29900112-00000000, 11734004-20471846-00000000 és 11763347-55411888 számú bankszámlákra elrendelt lefoglalást megszüntette.

[12] Az elsőfokú bíróság, a egyéb érdekelt¹²⁹ Bűnügyi főigazgatósága Központi Nyomozó Főosztály Vizsgálati Osztály V. által lefoglalt és az Egri Törvényszék bűnjelkezelője által, Bj.57/2016. szám alatt bevételezett, 2000-2039. tételszám alatti iratok lefoglalását megszüntette és azoknak a kiadását rendelte el, a cég² (fa.) felszámolására kijelölt, 1075 Budapest, Rumbach Sebestyén utca 15. B. épület alatti székhelyű egyéb érdekelt 108 részére.

[13] Az elsőfokú bíróság, a egyéb érdekelt¹²⁹ Bűnügyi Főigazgatósága 60100/254-3162/2015. bü szám alatti határozatával, a cég⁴ által az banknél vezetett, 11734004-20489197-00000000 számú bankszámlára elrendelt lefoglalást megszüntette.

[14] A bíróság, a egyéb érdekelt¹²⁹ Bűnügyi főigazgatósága Központi Nyomozó Főosztály Vizsgálati Osztály V. által lefoglalt és az Egri Törvényszék bűnjelkezelője által, Bj.57/2016. szám alatt bevételezett 867-881. tételszám alatti, valamint az 1717. tételszám alatti iratok lefoglalását megszüntette és azokat kiadni rendelte az cég⁵ (fa.) felszámolására kijelölt 1119 Budapest, Fehérvári út 85. IV. emelet alatti székhelyű felszámolóbiztos⁴ részére.

[15] Egyebekben rendelkezett a felmerült bűnügyi költség megfizetéséről.

II. Az ítélet elleni fellebbezések és az azokra tett észrevételek

[16] Az ítéletet Terhelt¹ LXXII. rendű vádlott esetében az ügyészség tudomásul vette; a vádlott részéről önálló fellebbezés bejelentésére nem került sor, a védő felmentésért jelentett be jogorvoslatot.

[17] A képviselő⁸ a Bf.460/2015/146. számú átiratában kifejtette, hogy a törvényszék eljárása során betartotta a büntetőeljárási törvény rendelkezéseit, nem vétett sem abszolút, sem relatív eljárási hibát, amely az ítélet érdemi felülbírálatát akadályozná vagy kizárná. A törvényszék az eljárásának egy részét tárgyalási szakban a koronavírus világjárvány okán, a veszélyhelyzet kihirdetéséről és veszélyhelyzeti intézkedések hatályba

lépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és az ehhez kapcsolódó eljárási jogszabályok rendelkezéseinek betartásával folytatta le.

[18] A törvényszék a több mint hatéves elsőfokú eljárás alatt az eljárási szabályokat maradéktalanul betartva rendkívül alapos bizonyítási eljárást folytatott le. A vádlottakat és a tanúkat megfelelő módon figyelmeztette jogaikra és kötelezettségeikre, az eljárás során beszerzett okirati bizonyítékokat a bizonyítás anyagává tette, kiemelt figyelmet fordított a vádlottak nagy számára tekintettel arra, hogy valamennyi védő jelen legyen az általuk képviselt terhelteket érintő tárgyalásokon és a védői helyettesítések esetén ne merüljön fel érdekellentét. Törekedett az általa is észlelt eljárási szabálysértések kiküszöbölésére, így a védőváltások, illetve az ülnökváltozás okán is az eljárást megismételte, valamint a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott vádlottak egy része esetében az utóbb felmerült okból kihallgatásukat ismételten foganatosította.

[19] Vizsgálat tárgya volt az eljárás során a vád törvényessége, valamint a külön folyó, hasonló tárgyú kapcsolódó büntetőeljárások és jelen ügyben folytatott nyomozás, nyomozási határidők és az eljárási cselekmények törvényessége a más bírói tanácsnál folyó hasonló tárgyú büntetőügyekkel összefüggésben. Ehhez képest a vád a Kúria 1/2007. BK véleményében foglaltaknak és a bírói gyakorlatnak is megfelelt, illetve a részessel szemben emelt vád ugyancsak törvényes, ha tartalmazza, hogy a részes milyen konkrét bűncselekményt megvalósító tettesi magatartáshoz és milyen cselekvőséggel kapcsolódott. Erre, valamint az EBH2011. 2385. számú eseti döntésben is kifejtettekre figyelemmel a vád minden szempontból törvényes és a nyomozást is a régi Be. 176. § (1)-(3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, törvényes határidőn belül folytatták le. A titkos adatszerzés felhasználásával kapcsolatban az ítélet megállapításai helytállóak. Helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság azt

is, hogy az adóhatósági határozatok, az abban megállapítottak a bíróságot miért nem kötik. Egyetértett az elsőfokú bíróság érvelésével a tekintetben is, hogy miért nem volt szükséges szakértő bevonása a vagyoni hátrány összegének megállapítása tekintetében, így az elsőfokú bíróság a szakértő kirendelésére irányuló indítványokat helyes érvelés mentén utasította el. Nem sérült a bizonyítási eljárás során a terhelteknek a tisztességes eljáráshoz és a hatékony védelemhez való joga sem, a bizonyítási eljárás törvényes, alapos és mindenre kiterjedő volt.

[20] A törvényszék az ügyben alapos és igen kiterjedt bizonyítást folytatott le. Ítéletében részletesen számot adott arról, hogy vádlottanként és tényállásonként, valamint gazdasági társaságoként külön-külön is milyen bizonyítékok erősítik, illetőleg cáfolják a vádlotti védekezéseket. Részletesen megvizsgálta és egybevetette az egyes vádlottak, valamint a tanúk vallomásait, továbbá a rendelkezésre álló okirati és egyéb bizonyítékokat. Ezek mérlegelése alapos és mindenre kiterjedő volt.

[21] A hamis magánokirat felhasználása vétsége esetében indokolt hivatkozni a Kúria 36. BK véleményében foglaltakra. A hamis magánokirat felhasználása azzal valósul meg, ha valaki jog- vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál. A folytatólagosság megítélése során elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy a hamis magánokiratot milyen jogok vagy kötelezettségek, azaz milyen jogviszonnyal kapcsolatos jogok és kötelezettségek bizonyítására használták fel és hányszor. Ugyanakkor a sértett jogviszony különbözősége folytán már nem folytatólagosan elkövetett, hanem többrendbeli a hamis magánokirat felhasználása akkor, ha az elkövető egyetlen hamis magánokirat többszöri megtévesztő felhasználásával több személyt vagy gazdálkodó szervezetet károsít meg. Ilyenkor a kapcsolódó vagyon elleni bűncselekmény megítélése is ezzel összefüggésben vizsgálható.

[22] A Kúria Bfv.III.823/2021/8. számú döntésében rámutatott, hogy ha egy gazdasági eseményben nem részes cég részéről számlakibocsátás történik, akkor eredményesen kétségessé sem tehető, hogy a számla fiktív. A Kúria elődje, a Legfelsőbb Bíróság is rámutatott arra, hogy az adólevonási jog gyakorolhatóságával kapcsolatban az adóhatóság tényállás-tisztázási kötelezettségének maradéktalanul eleget tesz azzal, ha ennek eredményeként megállapítható, hogy a kérdéses számla nem hiteles. További bizonyításra már nincs szükség, mivel ebben az esetben a számla kiállítójaként szereplő adóalany értelemszerűen nem is háríthatott át adót a visszaigénylési jogával élni kívánó másik adóalanyra. Ha tehát a számla bizonyítottan – mert kibocsátója nem részese a tanúsított gazdasági eseménynek – fiktív, és ezt annak befogadója adólevonás érdekében a benyújtott adóbevallásában is szerepelteti, nincs helye további bizonyításnak arra, hogy a számla befogadója a tanúsított gazdasági tevékenységet elvégezte, annak mi az értéke és áfa-tartalma, és a befogadott számla áfa-tartalmával összevetve jelentkezik-e különbség.

[23] A munkaerő-kölcsönzésről mint gazdasági eseményről kiállított számla akkor is fiktív, ha azt az adott gazdasági tevékenység folytatója a jogszabályban előírt feltételek hiányában eljáró kölcsönző, azaz az arra nem jogosult állította ki. A fiktív számlát a könyvelésében és az adóbevallásában beállító kölcsönbe vevő nem jogosult az általános forgalmi adó visszatérítésére, cselekménye költségvetési csalás. Amennyiben a számla fiktív, további bizonyításnak nincs helye, így az is közömbös, hogy a számlán tanúsított gazdasági esemény ténylegesen megtörtént-e (Kúria Bhar.I.512/2019/5.).

[24] A törvényszék az egyes költségvetési csalások tényállásánál a munkaerő-kölcsönzés, munkabért terhelő adó- és járulékaival kapcsolatosan a vagyoni hátrány mértékéhez hozzászámította a 1,5%-os szakképzési hozzájárulást is. Ugyanakkor a járulékok között ez a járulék 2022. január 1. napjától megszűnt, mely ok miatt a cselekményekkel okozott vagyoni hátrányok mértékénél 1,5%-kal csökken az összesített vagyoni hátrány nagysága, amely elenyésző változást eredményez a tényállásban, a cselekmények minősítésén nem is változtat.

[25] A 6/2019. Büntető Jogegységi Határozatban az egység valamennyi formájára vonatkozó megállapításokra tekintettel a költségvetési csalás törvényi egységét a Btk. 6. §-a 2022. március 1-jétől a 2021. évi CXXXIV. törvény 9. §-a által beiktatott (3) bekezdése hatályba lépéséig a jogerős ügydöntő határozat meghozatala, azt követően pedig a cselekményegységbe tartozó egyes részselekmények miatt első alkalommal történt vádemelés zárja le. A cselekményegység lezárásáig az egységet lezáró tény bekövetkezte előtt elkövetett valamennyi részselekmény a költségvetési csalás törvényi egységébe tartozik, ezért azok jogerős elbírálása ítélt dolgot eredményez a törvényi egységbe tartozó, de el nem bírált részselekmény vonatkozásában. A Kúria 20. BK véleménye értelmében a büntetőjogi felelősség önálló elbírálásáról van szó a költségvetési csalás körében, amely egyben azt is jelenti, hogy az adóhatóság, illetve a társadalombiztosítási szerv jogerős határozatához nincs kötve a bíróság azzal, hogy a kettős elvonás tilalmára azonban figyelemmel kell lenni. A vagyoneklobzás célja a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása. Ha a vagyoneklobzás elrendelésének feltételei fennállnak és a bűncselekményt többen követték el, minden egyes elkövetőnél külön-külön kell vizsgálni a feltételek fennállását. A vagyoneklobzást a részesekkel külön-külön alkalmazni kell arra a vagyoni, amelyhez a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben jutottak. Ugyanezen BK vélemény III. pontja értelmében a költségvetési csalás elkövetőjével szemben akkor, ha a bűncselekmény a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze, a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyoneklobzást kell alkalmazni. A kétszeres elvonás tilalmára tekintettel, ha a kiesett bevétel megfizetésére, jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény visszafizetésére az annak kapcsán eljárni jogosult hatóság az elkövetőt vagy a gazdálkodó szervezetet, amelyik azzal gazdagodott, már kötelezte, nincs helye vagyoneklobzás alkalmazásának. Amennyiben azonban a kötelezés nem éri el a bíróság által megállapított bevételkiesést, jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény mértékét, a fennmaradó részre kell alkalmazni az intézkedést. Ha az ilyen vagyonnal nem az elkövető, hanem a gazdálkodó szervezet gazdagodott, akkor a gazdálkodó szervezettel szemben kell elrendelni a vagyoneklobzást. Akkor azonban, ha a felbújtó vagy a bűnsegéd részesedett a tettes által megszerzett vagyomból, a vagyoneklobzást részesedésük mértékéig – mint a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben szerzett vagyoni – velük szemben kell elrendelni, ilyenkor az intézkedés a kétszeres elvonás tilalmára tekintettel a tétessel szemben csak az általuk megszerzett vagyoni ezt meghaladó részére alkalmazható. Ha a költségvetési bevétel kapcsán eljárni jogosult hatóság az elkövetőt vagy azt a gazdálkodó szervezetet, amelyik a vagyonnal gazdagodott, a pénzeszközök visszafizetésére már kötelezte, a vagyoneklobzás alkalmazásának nincs helye. Amennyiben a kötelezés nem éri el a bíróság által megállapított bevételkiesést, egyéb feltételek fennállása esetén a fennmaradó részre kell alkalmazni a vagyoneklobzást.

[26] A jogi minősítések körében szükséges hivatkozni az EBH2019. B.6. döntésre, amely iránymutatást ad arra, hogy a részesként elkövetett költségvetési csalási cselekmény, mint tényálláson kívüli magatartás, nem vonható a tettesként megvalósított cselekménnyel elkövetett törvényi egységbe. A részesi magatartások is csak akkor alkotnak törvényi egységet, ha azonos tettes cselekményeihez kapcsolódnak. Ha a részes különböző tettesek által elkövetett alapcselekményhez fűződően követte el a költségvetési csalást, a részesi cselekmények rendbelisége a tettesi alapcselekményhez igazodik.

[27] Hasonló a helyzet a hamis magánokirat felhasználása esetében is. A terhelt az adóbevallás benyújtásával, a hamis magánokirat felhasználását tettesként, avagy a más terhelték részéről segítségnyújtással – fiktív számlák kiállításával – bűnsegédként követte el. A folytatólágosság egységébe csak a tettesként elkövetett bűncselekmények vonhatók, a részesként elkövetett cselekmények az azokat tettesként elkövető terhelték cselekményeihez igazodóan értékelhetők.

[28] A BH2024. 7. számú eseti döntés értelmében nem eredményezi a költségvetési csalás elkövetőjének büntetlenségét, ha már eleve saját személyét a hatóságok előtt rejtve tartva, teljes mértékben a jog keretein kívül olyan módon végzi, hogy személyében az adójogi kötelezettségek közvetlen alanyává azért nem is válhat, mert az azt keletkeztető pozíciót fiktíven más, az adott céggel gazdasági tevékenységet nem végző személy tölti be. Ilyen esetben a közvetett tettesi elkövetés az irányadó tényállás alapján nem állapítható meg, az ilyen elkövető a kétségtelenül megvalósult tettesi alapcselekményhez kapcsolódóan részesi elkövetésért felel. A BH2023. 238. eseti döntés értelmében a költségvetési csalás, mint különös részi törvényi egység, nem azonos a folytatólágos egységgel, így ez sem zárja ki az üzletszerűség mint minősítő körülmény megállapítását. A járulékoság elve alapján a részes cselekményének jogi minősítése a tetteséhez igazodik. A részes magatartása akkor minősülhet üzletszerűen elkövetettként, ha a felbujtó rábírása üzletszerű bűnelkövetésre irányul, vagy a bűnsegéd az üzletszerűen elkövetett tettesi alapcselekményhez nyújt segítséget. Az üzletszerűség megítélése szempontjából figyelembe kell venni a haszonszerzés érdekében elkövetett más eljárásban jogerősen elbírált cselekményt. A költségvetési csalás és az annak érdekében elkövetett hamis magánokirat felhasználása egymással valódi alaki halmazatban áll (BH2021. 299.).

[29] A Btk. 2. §-ának alkalmazása szempontjából továbbra is irányadó a BH2019. 153. számú eseti döntés, mely szerint a bűnhalmazatban lévő bűncselekmény esetén az elkövetéskor, illetve az elbíráláskor hatályban lévő büntető törvény alkalmazhatóságát kell akkor vizsgálni, ha a bűnhalmazatban lévő valamennyi bűncselekményt az elbíráláskor hatályos új büntetőtörvény hatálybalépése előtt követték el. Amennyiben a bűnhalmazatban lévő bűncselekményeket részben az új büntetőtörvény hatálybalépése előtt, illetőleg annak hatálybalépése után követték el, a bűnhalmazatban lévő valamennyi bűncselekményt az új törvény alkalmazásával kell elbírálni. A folytatólágosság egységébe tartozó részcsselekmények elbírálása csak egységes lehet. Amennyiben a törvényi egységet alkotó részcsselekmények valamelyikében a bíróság az elkövető büntetőjogi felelősségét nem állapítja meg, e cselekmény kapcsán nincs helye külön felmentő rendelkezésnek, az érintett részcsselekményt a tényállásból ki kell rekeszteni.

[30] Döntően helyes a költségvetést károsító cselekmények minősítése is. A jogszerű tevékenységből származó bevétel is adózási, adófizetési kötelezettséget keletkeztet, ezért a fizetendő adó valótlan nyilatkozattétellel való csökkentése vagy az adó teljes összegének elhallgatása költségvetési csalást valósít meg. A Kúria 95. BK véleménye III. pontjában azzal kapcsolatban, hogy mit kell költségvetésen, illetve vagyoni hátrány alatt érteni, rámutatott arra is, hogy vagyonszerzésnek tekinthető az is, ha a költségvetési csalás a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze. Az elkövető vagyonának növekedését a bűncselekmény révén éri el, vagy annak csökkentését fizetési kötelezettségének bűnös

kijátszásával kerül el. A költségvetési csalás elkövetése révén az elkövető vagy más személy, illetve gazdasági társaság a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyont szerez akkor is, ha vagyona ténylegesen gyarapodik, és akkor is, ha a fizetési kötelezettség elkerülésére tekintettel az nem csökken.

[31] A büntetéskiszabás követelményrendszere minden esetben az adott terhelt tekintetében vizsgálendő. Ezért a törvény értelmében kötelezően alkalmazandó pénzbüntetés kiszabása nem mellőzhető azon az alapon, hogy más terheltek esetében arra nem került sor.

[32] A törvényszék a büntetés kiszabásánál jórészt számba vette az egyes vádlottak esetében a terhükre, illetve javukra megállapítható és feltárhatóvá vált személyi körülményeket és bűnösségi körülményeket, és a Btk. 2. §-a alapján a bűncselekmények túlnyomó része is törvényesen került minősítésre.

[33] A bűnügyi költség tekintetében a törvényszék vádlottanként részletezte, hogy miből áll a terhükre megállapított költség, ennek törvényes rendelkezéseit alaptalan védelmi fellebbezések támadják. Az előzetes mentesítésre érdemesség pedig az ügy jellege és a korábban kifejtettek okán nem állapítható meg.

[34] Összességében a vádhatóság a jelen eljárásban érintett Terhelt1 LXXII. rendű vádlott tekintetében azt indítványozta, hogy az elsőfokú ítélet helyes rendelkezéseit hagyja helyben az ítéltábla. A felmentés érdekében bejelentett fellebbezést nem tartotta alaposnak, a kiszabott joghátrány pedig méltányos.

[35] A fellebbviteli főügyészség átiratában kifejtette azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem rendelt el vagyonekobbzást az ügy tárgyát képező költségvetési csalások elkövetése révén gazdagodó törölt cégekkel szemben annak ellenére, hogy a nyomozó hatóság a bankszámláik lefoglalásával biztosította az ennek végrehajtásához szükséges vagyonukat. Ehelyett a Be. 320. § (1) bekezdésének a) pontja alapján – mivel arra az eljárás érdekében már nincsen szükség – megszüntette ezeknek a pénzeknek a lefoglalását, és a Btk. 72. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az elkobzását rendelte el ezeknek a számlapénzeknek. Ugyanakkor a bírói gyakorlat alapján kizárt a vagyonekobbzás elrendelése a cégjegyzékből már törölt gazdasági társaságokkal szemben, amennyiben nincsen vagyonekobbzás alá eső vagyonuk.

Jelen esetben azonban más a helyzet, ugyanis a nyomozó hatóság a kft. esetében még a felszámolása és törlése előtt lefoglalta a vagyonukat a vagyonekobbzás biztosítása érdekében, ezért ennek a végrehajtása ilyen módon legalább a bűnös úton elért gazdagodás egy részéig biztosított. Ezért indítványozta, hogy a törvényszéki ítéletét megváltoztatását és a Be. 74. § (1) bekezdésének a) pontja és (2) bekezdése, valamint a Btk. 75. § (1) bekezdésének a) pontja alapján pénzösszegben kifejezve rendeljen el vagyonekobbzást 5.616.104 Ft erejéig a kft.-vel szemben.

[36] Az ügy az ítéltáblán Bf.654/2024. szám alatt került iktatásra, majd Terhelt1 LXXII. rendű vádlottra nézve az ügy elkülönítésre került. Az így iktatott Bf.II.733/2024. számú ügyben az ítéltábla a 2025. április 03. napján kelt Bf.II.733/2024/11. számú végzésével felfüggesztette az eljárást és képviselői eljárást kezdeményezett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 869. § (2) bekezdés b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására a bírói gyakorlatban mutatkozó jogbizonytalanság miatt.

[37] Az képviselő9 a III/315/2025. AB határozatában az ügyben benyújtott bírói kezdeményezést elutasította, azonban kifejezetten nem tartotta fenn a továbbiakban „a 25/2017. (X. 17.) AB határozat indokolásában (Indokolás [27], [29]-[31], [33]) foglalt azon megállapításokat, amelyek a bíróságok számára a régi Be. 606/B. § alkalmazására irányadók, vagyis, hogy a 2016. november 30. napján folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban meghatározott alkotmányos követelményt, másrésről a 2/2020. (I. 2.) AB határozat indokolásában (Indokolás [29]) a 25/2017. (X. 17.) AB határozatban kifejtett, előzőleg ismertetett álláspontot megerősítő megállapításokat, amelyek a bíróságok számára a Be. 869. § (1) bekezdés alkalmazására irányadók.”

[38] Összességében így megállapítható, hogy a jelen büntetőügyben bár a vádemelés 2017. augusztus 23. napján történt meg, az eljárás jóval 2016. november 30-át megelőzően megindult, és ezen időpontot követően nem is járt el az ítéltábla nyomozási bírói határozat felülbírálata tárgyában, így a Be. 14. § (3) bekezdés a) pont szerinti kizárási ok nem valósult meg, ezért értelemszerűen kizárási bejelentést sem kellett az eljáró tanácsnak tennie.

[39] Terhelt1 LXXII. rendű vádlott védője fellebbezése indokolásában elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárásra utasítását indítványozta a Be. 608.§ (1) bekezdés d) pontja alapján, mert a tárgyalást olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező. Terhelt1 LXXII. rendű vádlott ugyan lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, de 2022. október 12-ei keltezéssel írásbeli vallomást tett, és a vallomást október 15-én lajstromozták. Terhelt1 LXXII. rendű vádlott tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondó nyilatkozata ezzel hatályát veszítette. Ennek ellenére a 2022. október 24., 25., november 07., 08., 14., 15., 21., 22., december 05., 06., 12., 13. és január 23. napján az elsőfokú bíróság Terhelt1 LXXII. rendű vádlott távollétében tartotta meg. Az elsőfokú bíróság megkísérelte az eljárási szabálysértés orvoslását 2023. február 3. napján, de a védői álláspont szerint azt nem küszöbölte ki.

[40] Másodlagos védői indítvány a LXXII. rendű vádlott felmentése irányult a Be. 566.§ (1) bekezdés a) pont alapján, mert a cselekmény nem bűncselekmény. Terhelt1 LXXII. rendű vádlott esetében nincs is olyan bizonyíték, ami igazolná azt a tényt, hogy az átutalt munkaerő-kölcsönzési díj egy részét visszakapta volna a bűnszervezet tagjaitól. Terhelt1 LXXII. rendű vádlott nem tudott arról, hogy a kölcsönbeadó munkáltató nem fogja megfizetni a kifizetőt terhelő adókat és járulékokat, és ezt egyéb érdekelt65, tanú350, egyéb érdekelt66 és egyéb érdekelt68 tanúk vallomásai is alátámasztották. Terhelt1 LXXII. rendű vádlott ügyvédől kért tanácsot, aki a munkaerő kölcsönbeadó képviselőjével folytatott tárgyaláson is

részt vett, és ő arról tájékoztatta, hogy jogilag rendben van az ügylet. Terhelt1 LXXII. rendű vádlott bűnös tudattartama így hiányzott, és esetében a tévedés is mint büntethetőséget kizáró ok megállapítható.

[41] Harmadlagos védői indítvány a büntetés enyhítésére irányult, a felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének rövidebb tartamban történő meghatározására, a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője foglalkozástól eltiltás mellőzésére. Ezentúl a Btk. 102.§ (1) bekezdése alapján a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alóli előzetes bírósági mentesítés alkalmazását indítványozta.

[42] LXXII. rendű vádlott ügyét az ítéltábla a védői fellebbezés tartalmára tekintettel tárgyalásra tűzte ki a Be. 600. § (1) bekezdés alapján.

[43] A másodfokú eljárásban megtartott tárgyaláson az ítéltábla ismertette a Be. 589.§ és 531. § alapján a cég1. „fa”, a kft.2 „fa”, kft. „fa”, a cég2 „fa”, a cég4 „fa”, és a kft.3 „kt.a.” cégmásolatait, és a vádlott bűnügyi nyilvántartásból beszerzett adatait.

[44] A tárgyaláson LXXII. rendű vádlott védője és az ügyészség a korábban előterjesztett fellebbezések írásbeli indokolásával egyezően szólaltak fel, és tették meg indítványaikat.

III. A felülbírálat

[45] Az ítéltábla – a védelmi perorvoslat okára és irányára tekintettel – a Be. 590. § (1), (2) és (7) bekezdései alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül. A revízió kitért az eljárási szabályok megtartására, az ítélet megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a cselekmény jogi minősítésére, a büntetés kiszabására, az indokolás helyességére és az egyéb rendelkezésekre is, függetlenül attól, hogy ki és milyen okból fellebbezett

[46] Az ítéltábla elsődlegesen azt rögzíti, hogy a törvényszék 2018. július 1. napjáig a régi Be., míg ezt követően az ekkor hatályba lépett Be. szabályainak alkalmazásával folytatta le az eljárást, és hozott ítéletet 2023. március 14. napján.

[47] E körben az ítéltábla kiemeli a Be. 868. § (1) bekezdését, mely kimondja, hogy „e törvény rendelkezéseit – [...] – a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell”. Mivel a másodfokú eljárásra is értelemszerűen a Be. hatálya idején kerül sor, ezért a felülbírálat során a Be. 868. § (1) bekezdés értelmében a hatályos eljárási törvényt

kellett alkalmazni. Erre figyelemmel az ítéltábla a törvényszék ítéletének a felülbírálatát a Be. szabályai szerint végezte el, kiemelve ezen törvény 870. § (1) bekezdésében foglaltakat, mely szerint „az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha azt e törvény másként szabályozza”.

[48] Tekintettel arra, hogy az ügyben a Be. hatálya alatt a tárgyalás megismétlésére került sor, ezért a másodfokú bíróság a Be. 608. § (1) bekezdésében foglaltak áttekintésével ellenőrizte, hogy az elsőfokú bíróság megtartotta-e a perrendi szabályokat, de nem észlelt e törvényhelyekben nevesített olyan eljárási szabálysértést, amely a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését indokolná. Ebben a körben a Be. 608-609. §-ában foglaltak nyomán az volt megállapítható, hogy a törvényszék nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a)-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezve. A törvényszék figyelemmel volt arra is, hogy a per tárgyat képező gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt a bíróság a régi Be. hatálya alatt megkezdett bírósági eljárásban a Be. 868. § (2) bekezdése szerinti tanácsi összetételben – egy hivatásos bíró és két ülnök közreműködésével – járhatott el.

[49] Az ügyiratok tartalmából megállapíthatóan az eljárás során a tanács összetételében – az egyik ülnök személyében – változás történt a 2020. június 23. napján tartott tárgyaláson. Mivel az ülnök személyében e határnapon változás következett be, ez a körülmény az eljárás megismétlésének kötelezettségét róta a bíróságra [az eljárási cselekmény időpontjában hatályos Be. 518. § (3) és (4) bekezdés].

[50] A Be. 2025. augusztus 31. napjáig hatályos 518. § (3) bekezdés akként rendelkezett, hogy a bíróság a tárgyalást a tárgyalás korábbi anyaga lényegének ismertetésével ismétli meg. Mivel az ítélezés során a hivatásos bíró és az ülnök jogai és kötelezettségei azonosak, így az ülnöknek is jogában áll megismerni a bizonyítás teljes anyagát. Ezért rendelkezett úgy a Be. a tárgyalás folytonossága kapcsán, hogy a büntetőügybe újonnan belépő tanácstagnak is jogában áll a tárgyalás anyagát megismerni, amit tehát a bíróságnak a tárgyalás anyagának, illetve annak lényegének ismertetésével kell teljesíteni. A törvény tehát nem kívánt meg részletesebb ismertetést, felolvasást, hanem a megismétlést kifejezetten rövidebb formában írja elő (Kúria Bfv.587/2022/75.). Ennek a nyilvánvaló garanciája az, hogyha ezt az érintett felek elegendőnek nem tartják, úgy az ismertetés kiegészítését vagy akár az eljárási cselekmény ismételt elvégzését indítványozhatják [a 2025. augusztus 31. napjáig hatályos Be. 518. § (4) bekezdés].

[51] Figyelemmel arra, hogy a tárgyalás megismétlésére a korábbi jegyzőkönyvek lényegének ismertetésével került sor, szükséges annak ismételt rögzítése, hogy a Be. 870. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az azt megelőzően, a régi Be. szerint végzett eljárási cselekmények akkor is érvényesek, ha ezt a Be. másként szabályozza.

[52] A korábbi jogszabályi környezetben elsősorban az volt a perrendszerű megoldás, ha a tárgyalás megismétlésére a tanács összetételében bekövetkezett változás miatt azonnal sor kerül. Az elsőfokú bíróság ezen kötelezettségének azonban csupán később, a 2022. szeptember 6. és 12. napján tartott tárgyalási napokon tett eleget, ami nem kifogásolható, a törvényszék eljárása törvényes, az elsőfokú bíróság ugyanis nem sértette meg a tárgyalás folytonosságának Be. 518. §-ban írott szabályait, mindez még relatív perjogi hibát sem eredményezett.

[53] A védő által hivatkozott eljárási szabálysértés az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértést nem eredményezett. Előzetes rögzíteni érdemes, hogy a Be. szabályaiból, így különösen a tárgyaláson való jelenlét jogáról történő lemondással összefüggő rendelkezésekből nem következik, hogy a terhelt bármely tárgyalással kapcsolatos, bizonyítási eljárást érintő nyilatkozata, írásbeli beadványa (vallomása, észrevétele) alapján automatikusan, beadványának további, tartalma szerinti értelmezése nélkül semmisnek kell tekinteni a tárgyaláson való jelenlét jogáról történő lemondást, ez ugyanis az intézmény céljával ellentétes (Kúria Bfv.574/2022/11. [40], Kúria Bfv.1344/2023/29. [32]). Terhelt1 LXXII. rendű vádlott írásban előterjesztett vallomása és bizonyítási indítványa nem tartalmaz olyan nyilatkozatot, ami arra utalna, hogy bizonyítékot közvetlenül szeretett volna megvizsgálni.

[54] Az kétségtelen, hogy az elsőfokon eljáró bíróság a 2023. január 23. napján megtartott tárgyaláson (7028. számú jegyzőkönyv) észlelte, és rögzítette, hogy több vádlott tekintetében a tárgyalást a jelenlét jogáról lemondott vádlottak távollétében tartotta meg annak ellenére, hogy írásbeli vallomást is csatoltak. Ezért a következő határnapra ezen vádlottakat, köztük Terhelt1 LXII. rendű vádlottat idézte, és az írásban becsatolt vallomását a tárgyalás anyagává tette a 2023. február 03. napján megtartott tárgyaláson. Nem ismertette azonban a Terhelt1 LXII. rendű vádlott távollétében felvett őt érintő bizonyítás anyagát, így a 2022. október 24. napján ismertetett okiratokat. A 2022. október 24. napját követő tárgyalási napokon azonban Terhelt1 LXXII. rendű vádlottat érintő bizonyítás felvételére nem került sor. A bíróság a bizonyítási eljárást befejezetté nyilvánította és perbeszédekkel folytatódott az elsőfokú tárgyalás. 2023. február 03. napján ismét megnyitotta a bizonyítási eljárást, ahol Terhelt1 LXII. rendű vádlott jelenlétében került sor az írásbeli vallomásának ismertetésére, majd törvényes figyelmeztetést követően nyilatkozatot tett, hogy másra nem szeretne észrevételt tenni, hanem ellenkezőleg, ismételten kérte a tárgyalás távollétében történő megtartását. Megjegyzendő, hogy ezen nyilatkozatából is az következik, hogy írásban előterjesztett vallomása nem irányult arra, hogy a továbbiakban jelen kívánt volna lenni a tárgyalásokon. A védők a korábban már előadott, és jegyzőkönyvben is rögzített perbeszédeiket ezt követően nem kívánták ismételten előadni, kiegészíteni vagy módosítani. (Egri Törvényszék 7.B.30/2015/7040. sz. jegyzőkönyv 34. oldal)

[55] Ki kell azonban térni még arra, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyaláson a perrendtől eltérően nem látta el indokolással néhány tanú kapcsán a vallomástétel megtagadásának jogszerűségéről rendelkező, tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt végzését. A

törvényszék a Be. 176. § (1) bekezdésében [régi Be. 82. § (2) bekezdésében] írtak szerint figyelmeztette a tanút a mentességi okokra. Ezt követően helytállóan határozott az adott tanú esetében a vallomástétel megtagadásának jogosságáról is, azonban határozatának indokolása nem került a tárgyalási jegyzőkönyvben rögzítésre.

[56] A Be. 444. § (1) bekezdése szerint a bíróság eljárásáról jegyzőkönyvet kell készíteni, aminek tartalmi követelményeit a Be. 445. § (2) bekezdése rögzíti. A Be. 445. § (3) bekezdése szerint jegyzőkönyvbe lehet foglalni az eljárás során hozott végzéseket is. E körben meg kell említeni azt is, hogy a bíróság döntése - túlnyomórészt - határozati formában jelenik meg. A határozatok szerkezetének és a szerkesztés tartalmi követelményeinek törvényi szintű meghatározása nemcsak formai szempont, garanciális érdek is fűződik ahhoz, hogy a bíróság határozata áttekinthető, szabatos szerkesztésű, tartalmában precíz és egyértelmű legyen.

[57] A Be. 449. § (1) bekezdés a)-c) pontja szerint a bíróság az eljárása során ügydöntő határozattal, nem ügydöntő végzéssel vagy határozati formát nem igénylő bírói intézkedéssel dönt. A nem ügydöntő végzés tekintetében a Be. 449. § (3) bekezdése fogalmi meghatározást nem, csupán példálózó felsorolást tartalmaz, melyből következően ebbe a körbe tartozik minden olyan végzés, amely nem a (2) bekezdésben meghatározott eljárást megszüntető végzés. Pervezető végzés az ügy bíróságra érkezését követően az ügy menetét megállapító, az eljárási cselekmény előkészítésére irányuló vagy elvégzése érdekében hozott nem ügydöntő végzés [Be. 449. § (4) bekezdés].

[58] A Be. 451. § (1) bekezdése szerint a határozat – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – bevezető részből, rendelkező részből, jogorvoslati részből, indokolásból és záró részből áll. Csupán a pervezető végzést és a határozati formát nem igénylő bírói intézkedést nem kell indokolni [Be. 451. § (9) bekezdés], illetve a Be. 451. § (10) bekezdése mondja ki, hogy a jegyzőkönyvbe foglalt határozatnak nincs bevezető része és záró része. Meg kell jegyezni, hogy e körben egyező rendelkezéseket tartalmazott a korábban hatályos eljárási törvény is [régi Be. 260. § (1) és (3) bekezdések].

[59] Az idézett törvényi rendelkezések összevetése alapján egyértelmű, hogy a Be. 175. § (1) bekezdése [régi Be. 82. § (3) bekezdése] szerinti, a tanúvallomás megtagadásának jogszerűségéről döntő, jegyzőkönyvbe foglalt végzés nem pervezető végzés, amire vonatkozóan az indokolást a törvény nem zárja ki, tehát azt meg kell indokolni.

[60] Kétségtelen tehát, hogy a törvényszék eljárási szabályt vétett, amikor számos tanú esetében a tanúvallomás megtagadásának jogszerűségéről és a tanút a vallomástételi kötelezettség alóli mentesítésről hozott végzését nem indokolta meg. Az eljárási hiba azonban relatív, és nem olyan súlyú, ami a Be. 609. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet megsemmisítését eredményezné, e relatív eljárási szabálysértésnek az érdemi döntésre kihatása nem volt.

[61] Mindezen túl a törvényszék megsértette a Be. 550. § (1) bekezdésében írt rendelkezést. A Be. 550. § (1) bekezdése értelmében, ha az ügy bonyolultsága, a határozat nagy terjedelme vagy más fontos ok szükségessé teszi, a határozat meghozatalára és kihirdetésére a tárgyalás nyolc, kivételesen tizenöt napra elnapolható. A határozat kihirdetésének határnapját a tárgyalás elnapolásakor ki kell tűzni.

[62] Az elsőfokú bíróság a határozat meghozatala és kihirdetése kapcsán eltért a Be. 550. § (1) bekezdésében írt határidőtől, mert 2023. február 21. napján a tárgyalást a törvényi maximum szerinti 15 napos határidőn túlra, 2023. március 14. napjára napolta el határozathirdetésre, amely napon a határozat kihirdetésére sor is került. Ugyanakkor ez sem értékelhető a határozatra hatással bíró eljárási szabálysértésnek.

[63] A már fentebb felhívott Be. 451. § (1) bekezdése kimondja, hogy a határozat – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – bevezető részből, rendelkező részből, jogorvoslati részből, indokolásból és záró részből áll. A Be. 451. § (1) bekezdés c) és d) pontjai szerint, ha a bíróság a határozatát tárgyaláson hozta meg, a határozat bevezető része tartalmazza a bírósági eljárás helyét, a bírósági eljárás formáját és azt, hogy az eljárás nyilvános volt-e, illetve a határozathozatal helyét és idejét. A Be. 561. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az ügydöntő határozat bevezető részében kell feltüntetni a tárgyalási napok megjelölését is.

[64] Az elsőfokú ítélet bevezető része csupán a bíróság megnevezését, és a bírósági ügy számát [Be. 451. § (1) bekezdés a)-b) pontok] tartalmazta, ezért a fentebb idézett törvényi előírásoknak megfelelően volt szükséges a határozat bevezető részét a hiányzó rendelkezések – a bírósági eljárás helye, ideje, formája (nyilvános tárgyalás), a tárgyalási napok – pótlásával helyesbíteni.

[65] Jelen másodfokú eljárásban is hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a törvényszék ítéletének kizárólag a jelen elkülönítéssel érintett terheltjére Terhelt1 LXXII. rendű vádlottra nézve vizsgálta a bűnösséget. A jelen ügyben – az eljárás észszerű időben történő másodfokú befejezése érdekében – a későbbi időpontra elkülönített vádlottakra az első fokon eljárt törvényszék indokolását még nem bírálta felül. A jelen ügyben érintett vádlottak bűnösnek kimondása az egyébként több száz vádlottat érintő vádemelés mellett nyilvánvalóan nem tartalmaz semmilyen bűnösséget előrevetítő megállapítást az ügy további vádlottjaira. Mindez egyaránt vonatkozik az első fokon már befejezett és még folyamatban levő ügyekben érintett vádlottakra is.

A tényállás felülbírálata

[66] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének túlnyomórészt eleget tett és alapvetően megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg.

[67] A részbeni felderítetlenség (Be. 593.§ (2) bekezdés b) pont) abból adódott, hogy okirati bizonyítékok ismertetése elmaradt az elsőfokú tárgyaláson, amit azonban a másodfokú eljárásban a Be. 594.§ (1) bekezdés alapján felvett részbizonyítással pótol.

[68] A Be. 593. § (2) bekezdés a) pont szerinti hiányos ténymegállapítás abból adódott, hogy az elsőfokú bíróság a 83/f. tényállás eltitkolt járulékokat összesítő táblázatából kihagyta a 2012.

december havi járulékokat, és az egyes járulékok tekintetében, illetve az összesen okozott vagyoni hátrány összegét is megváltoztatta a tényállás táblázatában annak ellenére, hogy a XXXVI. rendű vádlottól lefoglalt bérprogramban lévő adatok és a munkavállalók által becsatolt iratok alapján a 2012. december havi járulékhány összege is megállapítható. Erre figyelemmel pontosította a tényállást az elsőfokú ítélet [1761 és 1763] bekezdéseiben az ítéltábla a módosított vádiratban megjelölt összegre, és a járulékhány összegét módosította 1.654.548 Ft-ról 1.717.998 Ft-ra. A Terhelt1 LVIII. rendű vádlott által összesen okozott vagyoni hátrány összege így 3.472.998 Ft.

[69] Az elsőfokú bíróság ítéletének [533] bekezdésétől eltérően Terhelt1 LXXII. rendű vádlott büntetve volt a egyéb érdekelt117 10.B.9/2016/237 számú ítéletével, ami a Debreceni Ítéltábla Bf.III.553/2018/26. számú határozatával 2019. április 02. napján emelkedett jogerőre, és Terhelt1 LXXII. rendű vádlottat összesen 6 rendbeli (ebből 3 rendbeli folytatólagosan elkövetett) adóbevételt jelentős mértékben csökkentő adócsalás büntette [1978. évi IV. törvény 310.§ (1) és (3) bekezdés] és 8 rendbeli magánokirat hamisítás vétsége (1978. évi IV. törvény 276.§) miatt 1 év börtönbüntetésre ítélte, amely büntetés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette, továbbá 3 évre eltiltotta a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól. A cselekmények elkövetésének időpontja 2008. április 20-2010. május 27.) A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Terhelt1 vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést mellőzte arra tekintettel, hogy a vagyoni, jövedelmi viszonyai nem kerültek feltárára.

[70] Ezen túl a egyéb érdekelt104 a 24.B.2710/2021/39. számú ítéletével, ami a egyéb érdekelt117 1.Bf.160/2023/5. számú ítéletével emelkedett jogerőre, bűnösnek mondta ki 5 rendbeli folytatólagosan elkövetett sikkasztás vétségében [Btk. 372.§ (1), (2) bekezdés a) pont] és társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342.§ (1) bekezdés c) pont], ezért összesen 600 000 Ft pénzbüntetésre ítélte. Ezt követően a Kúria felülvizsgálati eljárásban a Bfv.III.1.368/2023/11. számú határozatával a sikkasztás vétsége [Btk. 372.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette és megállapította, hogy a közokirat-hamisítás büntetét közvetett tettesként követte el.

[71] Rögzíti az ítéltábla, hogy az első fokon eljáró bíróság bár törekedett arra, hogy az ítéletét a lehető legszélesebb körben, a büntetőeljárás törvény előírásai szerint indokolja, azonban abban helyenként keverednek a történeti tényállás és a jogi indokolás megállapításai is, ellentétben a Be. 451. § (5) bekezdés, illetőleg a Be. 561. § (3) bekezdés c), d) és e) pontjával. A tényállás indokolása körébe tartozik [Be. 561. § (3) bekezdés d) pontja] azoknak a bizonyítékoknak a megjelölése, amelyekre a bíróság a döntését alapozta, valamint annak rövid indokolása, hogy a bíróság a tényállás megállapításánál milyen bizonyítékokat és miért vagy miért nem fogadott el [Be. 561. § (3) bekezdés d) pontja]. Az ilyen jellegű megállapításokat az ítéltábla a tényállás indokolásának tekintette. Ellenben a történeti tényállás részét képezik a tényállás indokolása körében rögzített tudati tények, mint például a „tisztában volt azzal” megállapítások. Mindez egyben azt is igazolja, hogy az ítéltábla nem osztotta azon védői kifogást, hogy a törvényszék nem vizsgálta kellően a vádlott tudattartalmát.

[72] Töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy az ítélet egységes egészként vizsgálendő és a tényállás részét képezi az is, ami ítéletszerkesztési hiba folytán ténymegállapításként az indokolásban szerepel (Büntetőeljárás jog – Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2021., szerkesztő: Dr. Belegi József).

[73] Ugyancsak helytelen a történeti tények körében a Büntető Törvénykönyv jogi fogalmait használni a bűnösség kapcsán, így az ítéltábla a jogi indokolás részének tekinti, amikor a történeti tények körében a rendszeres haszonszerzésre törekvést rögzítette az elsőfokú bíróság. Mindez nem változtat azon, hogy az elsőfokú bíróság okszerűen mérlegelte és értékelte a bizonyítékokat a tudati tények körében, és egyebekben LXXII. rendű vádlott tudattartalmát is alapvetően helyesen rögzítette a történeti tények között, továbbá mérlegeléséről, így meggyőződésének kialakulásáról meggyőző indokolást adott.

[74] A bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség. Az Alaptörvény XXIV. Cikk (1) bekezdés 2. fordulata szerint a hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni (BH2021. 193.).

[75] Az indokolási kötelezettség teljesítése a büntetőeljárás törvény által megkövetelt szükséges tartalmi elemek megtartásával valósul meg (BH2013. 297.). A Be. 561. § (3) bekezdés d) pontja szerint az ítélet indokolásának szükséges tartalmi eleme azon bizonyítékoknak a megjelölése, amelyekre a bíróság a döntését alapozta, valamint annak rövid indokolása, hogy a bíróság a tényállás megállapításánál milyen bizonyítékokat és miért, avagy miért nem fogadott el. Az indokolásnak tartalmaznia kell a bizonyítékok egyenként és összességében történő értékelését (mérlegelését), és az értékelés – bírói meggyőződésen alapuló – eredményét [Be. 167. § (4) bekezdés].

[76] Az indokolási kötelezettség teljesítése – rendeltetéséből és természetéből fakadóan – annak a bíróságnak a kötelezettsége, amelyik a ténymegállapítást végzi, ezért alapvetően és meghatározóan az elsőfokú bíróság kötelezettsége. A másodfokú bíróság nem pótolhatja az elsőfokú bíróság belső meggyőződésének bemutatását, mivel az nem sajátja. A másodfokú bíróság csupán ellenőrzi, nem pedig kitalálja az elsőfokú bíróság helyett annak gondolatmenetét. Mindebből fakadóan a bizonyítékok egyenkénti és azok összhatásukban történő értékelése az elsőfokú bíróság joga és kötelessége.

[77] Az elsőfokú bíróságnak ki kell fejtenie és ügydöntő határozatában rögzítenie is kell, hogy a rendelkezésére álló, egymással ellentétes vagy lényeges elemekben eltérő bizonyítékok közül miért az adott bizonyítékot fogadja el tényállás megállapítása során. Csupán ekként tehet eleget az elsőfokú bíróság a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontja szerinti indokolási kötelezettségének, mely a másodfokú érdemi felülbírálat feltétele (Kúria Bhar.II.1.491/2021/10.).

[78] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a tényállás megállapítása során a felmerült ellentmondásokat a törvényszék a szükséges körben feloldotta, határozottan megjelölte, hogy mely bizonyítékokat fogadott el tartalmilag hitelesnek és melyeket nem. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, miszerint a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette (BH2019. B.9. II.). Nem osztotta az ítéltábla a védelem eltérő tényállás megállapítására irányuló fellebbezését, sem az előzőekben kifejtett védői jogorvoslatban indítványozott ezirányú indítványokat. Az elsőfokú bíróság a kétséget maximálisan a vádlott javára értékelve megalapozott tényállást állapított meg.

[79] Értékelte az elsőfokú bíróság a vádlott által becsatolt okirati bizonyítékokat is, így ügyvédnek a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon tett tanúvallomását, azonban arról nem adott indokolást, hogy ügyvéd tanúként történő kihallgatását miért nem tartja indokoltnak [Be.561.§ (3) bekezdés f) pont] Valójában dr. Szekeres Zsuzsa kihallgatását helytállóan mellőzte, hiszen a vádlott által rendelkezésre bocsátott okiratokból is az volt megállapítható, hogy az ügyvéd az ügylet hátterét, mögöttes tartalmát nem ismerte, hanem csupán általánosságban, a munkaerő kölcsönzés jogszerűségéről tudott nyilatkozni.

[80] Az elsőfokú bíróság igen részletesen rögzítette, hogy mely bizonyítékokat fogadott el valósnak és ennek része az ítéleti tényállás számszaki indokolása is. A vagyoni hátrány (részbenei) megtérítése valóban a büntetés kiszabása során értékelhető körülmény. A Btk. 82. § (5) bekezdésében meghatározott korlátlan enyhítés csak a törvényi feltételek fennállása esetén állapítható meg, ugyanis akkor kell a tényállásnak tartalmaznia, hogy a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádemelés előtt megtérítette-e a terhelt (Kúria Bfv.I.1.379/2020/6.). Az anyagi jogi korlátlan enyhítést meghatározó törvényi feltétel hiányában minden más kárenyhítés kizárólag a büntetéskiszabás során értékelhető. Más kérdés, hogy a jogi személlyel szembeni vagyonekbezés meghatározásánál is jelentőséggel bírhat a vagyoni hátrány részbenei megtérítése.

[81] Osztotta az ítéltábla a fellebbviteli főügyészség álláspontját abban, miszerint helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság azt, hogy az adóhatósági határozatok, az abban megállapítottak a bíróságot miért nem kötik. Nem sérült a terhelteknek a tisztességes eljáráshoz és a hatékony védelemhez való joga sem, a bizonyítási eljárás törvényes, alapos és mindenre kiterjedő volt.

[82] Nem osztotta így az ítéltábla Terhelt1 LXXII. rendű vádlott tekintetében az eltérő tényállás megállapításának lehetőségét.

[83] Fontos a revízió e részében leszögezni, hogy megalapozatlansági ok hiányában vagy a részbeni megalapozatlanság orvoslását követően a tényálláshoz kötöttség elvéből adódóan a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja. Ennek elvi indokát a Be. 167. § (3)-(4) bekezdése adja, ami szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott ereje, a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése és védett mikénti értékelése (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.).

[84] Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védői fellebbezéssel kapcsolatban megállapítható, hogy ezen jogorvoslat kizárólag az első fokon eljáró bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét kifogásolja és egyébként részben az egyes terheltek vallomásain alapuló tényállás megállapítását vitatják. Az elsőfokú bíróság által kellő indokolással megállapított tények újramérlegelésének azonban a másodfokú eljárásban nincs helye megalapozott tényállás esetén.

[85] A felmentést célzó védői jogorvoslat indokolása részletesen elemezte az egyes tanúk vallomásaiban rejlő ellentmondásokat és annak lehetséges okait. Az első fokon eljáró bíróság azonban ezen vallomások hitelt érdemlőségéről vagy annak elvetéséről már állást foglalt, annak újraértékelésére törvényes lehetőség nincsen megalapozott tényállás mellett. A bizonyítás anyaga alapján okszerűen következtetett arra is az elsőfokon eljáró bíróság, hogy Terhelt1 LXXII. rendű vádlott tudomással bírt arról, hogy a kölcsönbeadó munkáltató a kifizetőt terhelő adókat és járulékokat nem fogja megfizetni.

[86] A mérlegeléssel megállapított tényállás tartalmazza azt is, amikor egyes személyek tévedésbe ejtés hatására cselekedtek, ilyenkor a közvetett tettesi minőséget is vizsgálta és állapította meg az első fokon eljáró bíróság. A bizonyítékok értékelése így ezen körülmény vizsgálatára is kiterjedt.

[87] A jogosulatlan adó-visszatérítés kapcsán is elengedhetetlen az elkövetési idő pontos meghatározása, így adóbevallási időszakonként az adóbevallás benyújtásának napját a tényállásban meg kell állapítani, amely kötelezettségének a törvényszék eleget tett (1/2016. BJE határozat, 4/2013. (X.14.) BK vélemény, Kúria Bhar.I.512/2019/5.).

[88] Végül rögzíti az ítéltábla az indokolási kötelezettség teljesítésével összefüggésben, hogy a törvényszék a tényállás megállapítása körében számot adott a döntését alátámasztó lényeges érvekről. Az ehhez kapcsolódó képviselői gyakorlat is az, hogy „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, IV/1912/2023. AB végzés]. Hasonlóan érvelt az Emberi Jogok Európai Bírósága is, amikor elvi éllel leszögezte, hogy az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné (Hiro Balani kontra Spanyolország, 18064/91, Ruiz Torija kontra Spanyolország, 18390/91, García Ruiz kontra Spanyolország, 30544/96, Hirvisaari kontra Finnország, 49684/99, Sholokhov kontra Örményország és Moldova, 40358/05).

[89] Összességében az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által pontosított (megalapozott) tényállás a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében irányadó a másodfokú eljárásban.

A cselekmények minősítésének felülbírálata

[90] A megállapított tényállás alapján a törvényszék helyesen következtetett a jelen ügyben érintett Terhelt LXXII. rendű vádlott bűnösségére, azonban a cselekményének Btk. szerinti minősítése kapcsán a jogszabályhely némi pontosításra és a jogi indokolás kiegészítésre szorul.

A költségvetési csalás mint törvényi (természetes) egység és az alkalmazandó Büntető Törvénykönyv

[91] A költségvetési csalás 2012. január 1. napján hatályba lépett tényállásának törvénybe iktatásával a jogalkotói akarat az volt, hogy valamennyi, a költségvetést károsító magatartás – függetlenül attól, hogy azt különböző adó- és járuléknemekre követték-e el – törvényi egységet képezzen. Ezt megelőzően az 1978. évi IV. törvény szerinti adócsalás és kapcsolódó tényállások jelentették a büntetőjogi védelmet. Jelen ügy sajátossága, hogy a cselekmények egy része 2012. január 1. napját megelőzően fejeződött be, de abban az esetben, ha a legutolsó rész-cselekmény az új büntető törvényi szabályozás idejére esik, akkor már azt a törvényt kell alkalmazni.

[92] A költségvetési csalás törvényi egységét a 6/2009. Büntető Jogegységi Határozatban az egység valamennyi formájára vonatkozó megállapításokra tekintettel a Btk. 6. §-ának 2022. március 1-jétől a 2021. évi CXXXIV. törvény 90. §-a által beiktatott (3) bekezdése hatályba lépéséig a jogerős ügydöntő határozat meghozatala, azt követően pedig a cselekmény egységbe tartozó egyes részecselekmények miatt első alkalommal történő vádemelés lezárja. A cselekményegység lezárásáig az egységet lezáró tény bekövetkezte előtt elkövetett valamennyi részecselekmény a költségvetési csalás törvényi egységébe tartozik, azok jogerős elbírálása ítélt dolgot eredményez a törvényi egységbe tartozó, de el nem bírált részecselekmény vonatkozásában (Kúria Bhar.I.564/2021/11.).

[93] A költségvetési csalás bűncselekménye befejezett a valótlan tartalmú adóbevallás benyújtásával, illetőleg az adó bevallására nyitva álló határidőnek a valós tartalmú adóbevallás benyújtása nélkül történő leteltével (Kúria Bfv.I.1.379/2020/6.).

[94] A Btk. 6. § alkalmazása is szempont a vádlottak számára kedvezőbb büntető törvény kérdésében történő állásfoglaláskor. Jelen eljárásban a költségvetési csalásként történő minősítés mellett a Btk. 2. §-a szerinti időbeli hatályra is tekintettel a jelen eljárásban érintett vádlottra az elbíráláskori jogszabály a kedvezőbb, hiszen így a vádemelés időpontja esetükben lezárta a cselekmények egységét, azaz a vádemelést követően esetlegesen megvalósuló újabb költségvetést sértő cselekmények már újabb bűncselekményt valósítanak meg. Egyebekben a Btk. 2. § körében adott indokolás helyes (elsőfokú ítélet [6563]-[6567] bekezdéseinek jelen ügy vádlottjait érintő megállapításai). A pénzbüntetések kiszabásához kapcsolódóan annyi pontosítást szükséges tenni, hogy az elbíráláskori büntető jogszabály alapján a pénzbüntetés egy napi tételének minimum összege már 1300 forint.

[95] Ítélt dolgot csak az ugyanazon bűncselekmény miatti jogerős elítélés alapoz meg. Jelen ügy elbírálásának időpontjában nincs egyetlen vádlott esetében sem olyan jogerős elbírálás, ami jelen eljárásnak akadálya lenne.

[96] Helyesen járt el a törvényszék a költségvetési csalás cselekmények minősítésekor, amikor figyelemmel volt arra, hogy ezen cselekmény egysége egy sajátos, különös részi törvényi egység, nem azonos a Btk. általános részében szabályozott folytatólágosság törvényi egységével, ezért a költségvetési csalás törvényi egységének megvalósulása szempontjából nincsen jelentősége az egyes részecselekmények között eltelt hosszabb időnek.

[97] Ugyancsak helyesen járt el a törvényszék akkor is a cselekmények minősítése során, amikor figyelemmel volt arra, hogy a költségvetési csalás törvényi tényállása különös részi törvényi egység, ezért valamennyi, a törvényi egységbe tartozó részecselekmények tekintetében a különös részi tényállás szabályai hozzák létre a cselekményegységet, emiatt a költségvetési csalást folytatólágosan nem lehet elkövetni (Kúria Bfv.I.960/2021/11.).

Üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás

[98] Helytálló az első fokon eljáró bíróság döntése, hogy a speciális természetes és törvényi egységi szabályozásra figyelemmel a valójában többrendbeli bűncselekményt magában foglaló, egy rendbeli költségvetési csalás bűncselekménynek üzletszerű elkövetése megállapítható, azonban az ítélet jogi indokolása erre tekintettel kiegészítésre szorul a következőkkel: az a körülmény, hogy a törvény rendelkezése folytán a több, egymással valódi anyagi halmazatban álló bűncselekményt összességében is egy rendbeli bűncselekményként kell minősíteni, nem vezethet oda, hogy a mesterségesen kialakított egy rendbeli bűncselekményre figyelemmel, a rendszerint – mint jelen esetben is – több bűncselekmény elkövetését igénylő üzletszerűség megállapítására nem kerülhet sor (Kúria Bfv.II.226/2020/8.).

[99] A Btk. 396. § (3) bekezdés b) pontja, (4) bekezdés b) pontja szerinti minősítés mellett azonban szükséges utalni arra, hogy a törvényi tényállás 2. fordulata szerint, azaz üzletszerűen követte el a bűncselekményt.

[100] Terhelt LXXII. rendű vádlott költségvetést károsító bűncselekményének jogszabályi hivatkozása helyesen: Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat.

[101] A Kúria 61. BK véleményének 2. pontja értelmében a bűncselekmény megnevezése mellett az ítélet rendelkező részében a Btk. Általános Részének rendelkezésein alapuló egyes szöveges kiegészítéseket is fel kell tüntetni: meg kell jelölni, hogy a bűncselekmény büntett vagy vétség, továbbá utalni kell a folytatólagos elkövetésére, valamint az elkövetői és az elkövetési alakzatra. A BK vélemény indokolásának 3. a) pontja szerint pedig az elkövetési magatartás eltérő büntetési tétellel fenyegetett alakzataira 1. tétel, 2. tétel stb. megjelöléssel, az azonos büntetési tétellel fenyegetett alakzataira pedig 1. fordulat, 2. fordulat stb. megjelöléssel kell utalni. Mindezt pótolta az ítéltábla a határozat rendelkező részében.

A költségvetési csalás tettesi és részesi cselekményeinek elhatárolása

[102] A cselekményegység szempontjából is döntő jelentősége van annak, hogy ugyanazon elkövető tettesként és részesként megvalósított cselekményei nem alkotnak törvényi egységet. Költségvetési csalások csak a tettesi cselekmények esetében képeznek természetes egységet. Azaz törvényi egységet csak a törvényi tényálláson belüli magatartás, tehát a tettesi cselekmény teremt. Bűnrészességre, mint tényálláson kívüli magatartásra törvényi egységet alapozni nem lehet (BH2017. 388. I., BH2015. 178.).

[103] A részesként elkövetett költségvetési csalási cselekmény, mint tényálláson kívüli magatartás nem vonható a tettesként elkövetett cselekménnyel törvényi egységbe. A részesi magatartások is csak akkor alkotnak törvényi egységet, ha azonos tettes cselekményeihez kapcsolódnak; ha a részes különböző tettesek által elkövetett alapcselekményhez fűződően követte el a költségvetési csalást, a részesi cselekmények rendbelisége a tettesi alapcselekményhez igazodik (Btk. 13-14. §, 396. §) (EBH2019. B.6., 3/2011. BJE határozat).

[104] A költségvetési csalás bűncselekményét tettesként az követheti el, akit személyében terhel a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy a költségvetésből származó pénzeszközökkel kapcsolatban fennálló kötelezettség (Kúria Bfv.I.1.379/2020/6.).

[105] Ebből következően helyes volt a tettesi minősítés az önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselőként bejegyzett vádlottak esetében.

[106] Terhelt LXXII. rendű vádlott költségvetést károsító bűncselekményeinek megnevezéséből, a 'részben' megjelölést mellőzte az ítéltábla, hiszen a bírói gyakorlatot

összefoglaló Kúria 61. BK vélemény 2. pont d/ alpont az következik, hogy abban az esetben, ha a cselekmények egy részét közvetett tettesként valósítja meg az elkövető, akkor ezt a minőséget kell feltüntetni, és jogi indokolásban kell rögzíteni azt, hogy mely cselekmények esetén volt eltérő az elkövetési alakzat. A 'részbeni' társtettség, részbeni közvetett tettség vagy részbeni folytatóság feltüntetése ezért helytelen.

A munkaeő-kölcsönzés munkabért terhelő adó- és járulékaival kapcsolatos megállapítások
[107] A 2012-2014. években a munkavállalók után munkaviszony ideje alatt a munkabérük után az alábbi terheket kellett bevallani és megfizetni az adóhatóság felé:

- 16% személyi jövedelemadó előleg,
- 10% nyugdíjjárulék,
- 8,5% egészségbiztosítási és munkaeőpiaci járulék,
- 27% szociális hozzájárulási adó,
- 1,5% szakképzési hozzájárulás.

[108] A fenti terhekből a személyi jövedelemadó előleget, a nyugdíjjárulékot, valamint az egészségbiztosítási és munkaeőpiaci járulékot a munkavállaló munkabéréből kellett a munkaadónak levonni (így jön ki a nettó bér) és befizetni az adóhatóságnak, míg a szociális hozzájárulási adót és a szakképzési hozzájárulást a munkaadónak kellett bevallania és befizetni az adóhatóságnak. Mindegyik teher %-os mértékének alapja az adott munkavállaló aktuális havi bruttó munkabére volt.

[109] Nem lehet azonban eltekinteni attól, hogy a költségvetési csalás bűncselekmény ún. keret diszpozíció, mert külön jogszabály írja elő és szabályozza az adókötelezettség teljesítésének feltételeit, amelyeket megsértve és az adóhatóságot megtevesztve az adóbevétel csökkentése büntetendővé válik. Ha valamely adó megfizetésére vonatkozó kötelezettség az elbírálás időpontjában már nem áll fent, akkor annak visszaható hatályú alkalmazása megnyílik, és a korábban elkövetett (rész)cselekmény már nem bűncselekmény.

[110] Az 1/1999. Büntető Jogegységi Határozat értelmében, ha a Btk. Különös Részének valamely rendelkezése úgynevezett keret diszpozíció, és az annak keretét kitöltő jogszabályi rendelkezésekben a bűncselekmény elkövetése után olyan mérvű változás következik be, amely a kötelezettség megszüntetésével vagy a tilalom feloldásával az addigi büntetőjogi védelmet megszünteti, e változás – meghatározott időre szóló jogszabályok kivételével – a Btk. 2. §-ának második mondatára figyelemmel az elbíráláskor hatályban lévő büntetőjogi szabályozás visszaható hatályú alkalmazását alapozza meg.

[111] Mivel az 1978. évi IV. törvény 2. § második mondata és a jelenleg hatályos Btk. 2. § (2) bekezdése azonos szabályozást tartalmaz, az abban kifejtett jogértelmezés irányadó és kötelező jelenleg is.

[112] A BH2013. 291. számú döntés alapján abban az esetben, ha valamely különadó megfizetésére vonatkozó kötelezettség az elbírálás időpontjában már nem áll fenn, az arra nézve korábban elkövetett cselekmény már nem bűncselekmény.

[113] A Kúria a Bfv.512/2015/10. számú döntésében arra is rámutatott, hogy ilyen esetben – a büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés helyes értelme szerint – több vád tárgyává tett bűncselekmény esetén elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az újabb rendelkezések értelmében valamely vád tárgyává tett cselekmény bűncselekmény-e. Amennyiben nem, úgy ebben a vonatkozásban felmentő (eljárást megszüntető) rendelkezést kell hozni, majd az ezt követően fennmaradó cselekmények vonatkozásában – a régi és az új

jogszabály szerinti rendelkezések kombinatív alkalmazásának mellőzésével – vizsgálandó, hogy az elkövető számára melyik törvényi rendelkezés biztosít kedvezőbb elbírálási lehetőséget (BH1995. 72. és BH1995. 380.). Így azonban az lehetséges, hogy más büntető jogszabály kerül alkalmazásra a felmentéssel (megszüntetéssel) érintett, illetve a terhelt terhén fennmaradó bűncselekmények vonatkozásában.

[114] Az elbírált bűncselekmények megállapítását és minősítését Terhelt1 LXXII. rendű vádlott vonatkozásában nem érinti, de ki kell emelni, hogy 2022. január 1. napjától megszűnt a 1,5%-os szakképzési hozzájárulás.

[115] A 2012-2014. években a szakképzési hozzájárulást a 2011. évi CLV. törvény rendelkezései alapján az ott meghatározott feltételekkel kellett teljesíteni az adóhatóság felé. A törvény 4. § (1) bekezdése tartalmazta a fizetésre kötelezettek személyi körét, a (2) bekezdés a mértékét (1,5%), a (4) bekezdés annak alapját. A 2019. évi CXII. törvény 72. § (2) bekezdése – a 116. § (2) bekezdésére figyelemmel – 2021. január 1. napjával a 2011. évi CLV. törvényt hatályon kívül helyezte. 2021. január 1. napjától a 2019. évi LXXX. törvény 23. alcímébe (104. § –

108. §) kerültek át a szakképzési hozzájárulásra vonatkozó rendelkezések. 2022. január 1. napjával azonban ezen rendelkezéseket 2021. évi LXXXIII. törvény 39. § 17. pontja hatályon kívül helyezte, megszüntetve ezzel a szakképzési hozzájárulást.

[116] Tehát a bruttó bért terhelő 1,5%-os szakképzési hozzájárulás bevallási és befizetési kötelezettség 2022. január 1. napjával megszűnt. Ezért az 1/1999. Büntető Jogegységi Határozatra figyelemmel ilyen adófizetési kötelezettség már nem áll fent, így a munkaerő-kölcsönzéssel érintett egyes tényállásoknál az ítéltábla az elkövetési érték összegének megállapításakor a szakképzési hozzájárulás összegét minden esetben figyelmen kívül hagyta. Figyelemmel arra, hogy a törvényszék részletesen kidolgozta, összegezte ezen adónemet is, így ezen egyszerű levonás, illetve figyelmen kívül hagyás elvégezhető volt.

A magánokirat-hamisítás vétsége és a hamis magánokirat felhasználásának vétsége, a „fiktív számla” fogalma

[117] A törvényszék alapvetően következetesen és helyesen használta ítéletében a „fiktív számla”, „fiktív számlák” megjelölést, ami azonban némi magyarázatra szorul, hiszen ezt a fogalmat alapvetően a bírói és adóhatósági joggyakorlat alakította ki. Ebből következően azonban nem kifogásolható a számláknak a tényállásban történő ilyen feltüntetése.

[118] A fiktív számlák formailag megfelelnek a törvényi követelményeknek, azonban lényeges tartalmi hiányosságaik vannak. Fiktívnek, azaz nem valós számlának minősül az a számla, amely valótlan adatokat tartalmaz az általa dokumentált gazdasági eseményre, illetve az abban részt vevő felekre vonatkozóan. A számlának a mögötte álló gazdasági esemény valamennyi mozzanatát a valóságnak megfelelően kell tartalmaznia, ennek hiánya a büntetőjogi felelősséget minden további körülménytől függetlenül megalapozza. Ebből következik, hogy a hamis, illetve fiktív számlákon feltüntetett általános forgalmi adó levonásba helyezése tényállásszerű magatartás, ezért ennek megállapítása esetén az alanyi oldalt érintő bizonyítás során annak vizsgálata szükséges, hogy az elkövető tudata átfogta-e az inkriminált bizonylat valótlan voltát (Kúria Bfv.III.823/2021/8.).

[119] Ha egy gazdasági eseményben nem részes cég erről számlát bocsát ki, eredményesen kétségesse sem tehető, hogy a számla fiktív. „A Legfelsőbb Bíróság rámutat arra, hogy az adólevonási jog gyakorolhatóságával kapcsolatban az adóhatóság tényállás tisztázási kötelezettségének maradéktalanul eleget tesz azzal, ha ennek eredményeképpen megállapítható, hogy a kérdéses számla nem hiteles. További bizonyításra már nincs szükség,

mivel ebben az esetben a számla kiállítójaként szereplő adóalany értelemszerűen nem is háríthatott át adót a visszaigénylési jogával élni kívánó másik adóalanyra.” „A Kúria – osztva a Legfelsőbb Bíróság nem büntetőügyben hozott EBH2001. 498. számú elvi döntésében foglaltakat – hangsúlyozza: fiktív számla esetében az igényelt bizonyításnak nincs helye. Ha tehát a számla bizonyítottan – mert kibocsátója nem részese a tanúsított gazdasági eseménynek – fiktív, és azt annak befogadója adólevonás érdekében a benyújtott adóbevallásban is szerepelteti, nincs helye további bizonyításnak arra, hogy a számla befogadója a tanúsított gazdasági tevékenységet elvégezte-e, annak mi az értéke és áfatartalma, s ezt a befogadott számla áfatartalmával összevetve jelentkezik-e különbség” (Kúria Bfv.II.1431/2018/5. [55]-[60] bekezdés).

[120] A munkaerő-kölcsönzésről (gazdasági eseményről) kiállított számla akkor is fiktív, ha azt az adott gazdasági tevékenység folytatására a jogszabályban előírt feltételek (nyilvántartásba vétel stb.) hiányában eljáró kölcsönző, azaz arra nem jogosult állította ki. A fiktív számlát a könyvelésébe és az adóbevallásába beállító kölcsönbevevő nem jogosult az általános forgalmi adó visszatérítésére, cselekménye költségvetési csalás. Amennyiben a számla fiktív, további bizonyításnak nincs helye, így az is közömbös, hogy a számlán tanúsított gazdasági esemény ténylegesen megtörtént-e (Kúria Bhar.I.512/2019/5.).

[121] A törvényszék a hamis magánokirat felhasználása vétsége (Btk. 345. §) megvalósulása és rendbelisége kapcsán helyes elvek mentén döntött a bűnösségről és a cselekmények minősítéséről.

[122] A magánokirat-hamisítás (hamis magánokirat felhasználása) és az adócsalás (költségvetési csalás) nem látszólagos, hanem az eltérő jogtárgy-sérelem folytán valóságos alaki halmazatban áll egymással (Kúria Bfv.I.1.396/2019/6.).

[123] Egy vagy több hamis magánokiratnak ugyanazon jogviszonyból származó jog létezésének a bizonyítása során történő többszöri felhasználásával (pl. valótlan tartalmú számlák könyvelésbe, majd a benyújtott adóbevallásba beállításával) a magánokirat-hamisítás (hamis magánokirat felhasználása) folytatólagosan elkövetettnek minősül (Kúria Bfv.I.1.396/2019/6.).

[124] A közbizalom elleni bűncselekmény rendbeliségét a Kúria 36. BK véleménye alapján a megsértett jogviszonyok száma határozza meg.

[125] „A magánokirat-hamisítás folytatólagosan elkövetett, ha a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú – ugyanazon vagy több – magánokiratot ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használják, és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak.” (BK 101. számú állásfoglalás, melynek helyébe a 36. BK vélemény lépett azzal, hogy ez már a Btk. 345. §-ához igazított szöveg, s így a hamis magánokirat felhasználására vonatkozik, de ez a bűncselekmény tartalmilag azonos az 1978. évi IV. törvény 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítással.) A BK 101. számú állásfoglalás indokolása tartalmazta: „Magánokirat-hamisításkor a szokásos értelemben vett sértettől nem lehet beszélni. E bűncselekmény védett jogi tárgya a közrend, illetőleg közelebbről a közbizalom, legszorosabb értelemben a magánokiratok bizonyító erejébe vetett bizalom. [...] A folytatólagosság feltételének megítélésénél elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy a hamis stb. magánokiratot milyen jogokkal és kötelezettségekkel, azaz lényegében milyen jogviszonnyal kapcsolatos bizonyításra használták fel többször; vagyis a sértett jogviszony mibenlétét kell vizsgálni.” A 36. BK vélemény indokolása ezzel tartalmilag megegyezik (Kúria Bfv.I.1.396/2019/6.).

[126] Következésképpen a valótlan tartalmú számlák felhasználásával elkészített könyvelés és az azok alapján benyújtott valótlan tartalmú adóbevallás a folytatólagosság megállapítását megalapozza, mert az adóalany és az adóhatóság adott adónemre (általános

forgalmi adó) vonatkozó jogviszonyára terjed ki mindkettő. A magánokirat-hamisítás vétségének rendbeliségét a jogviszonyok száma, azaz jelen ügyben az adóalany gazdasági társaságok száma határozza meg (Kúria Bfv.I.1.396/2019/6.).

[127] A magánokirat-hamisítási cselekményeket a folytatólagosság törvényi egységébe kell vonni, ha azokat a terhelt ugyanazon célból és azonos sértett megtévesztésére történt felhasználással valósítja meg (BH2002. 210. II.).

[128] Ugyanannak az elkövetőnek több ugyanolyan bűncselekménye értékelhető a folytatólagosság folytán egy bűncselekményként, feltéve, ha e bűncselekményeknek a sértettje azonos, és a bűncselekményeket rövid időközökkel követte el; a részesi elkövető felelősségének a részesség járulékosága folytán a tettesi alapcselekmény jogi minősítése szab határt, így a részesi bűncselekmény jogi minősítése a tettesi alapcselekményhez igazodik (3/2011. BJE határozat, Kúria Bfv.I.1.396/2019/6.).

[129] Mivel a tévedésbe ejtés a hamis magánokirat felhasználásán kívül más módon is megvalósítható, az ily módon történő tévedésbe ejtés a költségvetést károsító bűncselekménynek nem szükségképpen eleme, így a költségvetési csalás büntette és a hamis magánokirat felhasználásának vétsége egymással valóságos alaki halmazatban áll (EBH2017. B.18., EBH2019. B.6. IV., BH2013. 176.). A térben, időben elkülönülő részecselekmények pedig valóságos anyagi halmazatban állnak (Kúria Bfv.II.190/2021/8.).

[130] Általános érvennyel is kimondható: a valótlan tartalmú nyilatkozat tétele jogi értelemben sem azonos a hamis vagy hamisított vagy valótlan tartalmú okirat felhasználásával, mint ahogy a nyilatkozattétel a valóságban sem csak okirat felhasználása útján történhet.

[131] Emellett utalni kell arra is, hogy a valótlan tartalmú nyilatkozat tétele a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontján belül is csak egy elkövetési magatartás a tévedésbe ejtés, tévedésben tartás és a valós tény elhallgatása mellett. Az ellenkező álláspontból az következne, hogy az azonos törvényhelyben szabályozott másik három elkövetési magatartás mellett [valamint az említett törvényhely b) és c) pontjában írt esetekben] az azonos büntetési tétel ellenére a halmazat valódi, valótlan tartalmú nyilatkozat tétele esetén azonban látszólagos lenne. Ennek azonban – a kifejtettek szerint – nincs kellő alapja.

[132] Az irányadó bírói gyakorlat szerint a cselekmények közötti egy éves időmúlás mellett a folytatólagosság egységébe nem vonható a hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Kúria Bfv.II.190/2021/8.).

[133] A számlák könyvelésbe történő beállításának és az adóbevallásokban történő szerepeltetésének kötelessége a gazdasági társaság önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselőjét terhelik, ezért a valótlan tartalmú számlák és adóbevallások mint magánokiratok felhasználásával a hamis magánokirat felhasználásának vétségét a terheltek a költségvetési csalás büntetével azonosan, olyan módon követték el, hogy a cégvezető vádlottak tettesként, a külső gazdasági társaságokból valótlan számlát biztosító vádlottak pedig bűnsegédként követték el (Kúria Bfv.I.1.379/2020/6.).

[134] A magánokirat hamisítást (magánokirat jogosulatlan felhasználását) tettesként csak az követheti el, aki az okiratot felhasználja, ha valótlan tartalmú adóbevallásokat nem közvetlenül a vádlottak nyújtják be, hanem az utasításuk alapján tévedésben lévő személy, akkor mindez az ő közvetett tettesi elkövetői minőségüket alapozza meg. Azaz aki a valótlan tartalmú adóbevallást olyan személlyel nyújtatja be, akinek a bevallás valótlan voltáról nincs tudomása, a magánokirat hamisítást (magánokirat jogosulatlan felhasználást) is közvetett tettesként követi el (EBD2018. B.9.).

[135] A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján 2010. novemberétől a munkavállalók munkavállalókat kölcsönbeadó cégekbe történő fiktív bejelentéséhez szükséges T1041-es bejelentőlapok benyújtását az adóhatósághoz nem az érintett gazdasági társaságok vezetői végezték, ezért ezen hamis bejelentések kapcsán tettesként sem ők követték el a hamis magánokirat felhasználása vétségét. Az ehhez szükséges munkavállalói adatokat azonban a megbízó cégek vezetői adták át a bünszervezet tagjainak, tehát az ő kezdeményezésükre történt ezeknek a valótlan tartalmú adatszolgáltatásoknak a benyújtása, így ők felbujtóként vonhatóak ezért felelősségre. A megbízó által megadott munkavállalói adatokat pedig a bünszervezet tagjai továbbították az aktuális bérszámfejtőkhöz, ezért ők ezzel fizikai segítséget nyújtottak a valótlan tartalmú adatszolgáltatásoknak a felhasználásához. Helyes ezen hamis magánokiratok kapcsán azon jogi álláspont, hogy a haszonhúzó cégek vezetői ezen okiratok révén felbujtói bűnrészességgel felelnek.

[136] A 2012. január 1. napjától hatályos jogi szabályozás alapján az ún. TMUNK adatlapokon be kellett jelenteni az adóhatóságnak azt, ha egy cég kölcsönzött munkaerőt vett igénybe, és ebben meg kellett jelölni a munkavállaló adatait, a kölcsönbeadó személyt, illetve a kölcsönzés kezdő és befejező időpontját. A vádbeli cégek egy részének a vezetői annak ellenére adtak be ilyen TMUNK adatlapokat a kölcsönbeadó cégekbe bejelentett munkavállalóikkal összefüggésben, hogy tisztában voltak azzal, hogy ezeket az alkalmazottakat valójában ők maguk foglalkoztatják, ezért valótlan tartalmú magánokiratokat használtak fel. Ezen esetekben a haszonhúzó cég képviselői már tettesként felelnek, mert ők nyújtották be (használták fel) a valótlan okiratot.

[137] A munkavállalókat kölcsönbeadó cégek nevében vállalkozási, megbízási vagy munkaerő-kölcsönzési tevékenységről kiállított számlák pedig szintén valótlan tartalmúak voltak a fent kifejtettek alapján, hiszen az ezekben foglalt tevékenységeket nem a számlakiállító cégek végezték el, ezért ezeknek a lekönyvelésével és az általános forgalmi adóbevallások elkészítéséhez történő felhasználásával is elkövették a cégvezetők a magánokirat-hamisítás vétségét, illetve a hamis magánokirat felhasználása vétségét, amelyre a közvetítők bírták rá őket, illetve amelyhez a bünszervezeti tagok nyújtottak nekik fizikai segítséget a valótlan tartalmú bizonylatok kiállításával. Ezen okiratok kapcsán a haszonhúzó cégek képviselői tettesként felelnek.

[138] Megjegyzendő, hogy a tényállásban foglalt valamennyi valótlan tartalmú magánokirat felhasználásához kapcsolódóan bűnösséget állapított meg a törvényszék valamennyi ezzel kapcsolatban vád tárgyává tett tényrt elbírálv. Abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság által részben természetes, részben folytatólagos egységnek minősített cselekményekről mondja ki a másodfokú bíróság, hogy azok több rendbeli bűncselekménynek minősülnek, mert a rendbeliség összeszámolása kapcsán tévedett volna az első fokon eljáró bíróság, az sem jelentett volna eltérő döntést a bűnösség körében, és másodfellebbezést sem alapozott volna meg (Debreceni Ítéltábla Bf.291/2020/29., Kúria Bpkf.I.1318/2020/2., BH2021. 194.)

Az alkalmazott szankciók felülbírálata

[139] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket túlnyomórészt feltárta és részletesen elemezte.

[140] Külön ki kell térni arra is, hogy a bűnösségi körülményeket egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni. Nem a számuk, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál [Kúria 56. BK vélemény I. rész].

[141] A büntetés kiszabása körében a törvényszék helyesen értékelte nyomatékos enyhítő körülményként a jelentős időmúlást (56. BK vélemény III. rész 10. pont). A büntetőeljárás elhúzódása azonban nem pusztán időmúlást vagy hosszú eljárás jelent, hanem felelősségi kérdés is. A 2/2017. (II. 10.) AB határozat nyomán kialakult gyakorlatnak megfelelően ezen nyomatékos enyhítő körülményt is valamennyi terhelt esetében helyesen értékelte a törvényszék a Be. 564. § (4) bekezdés b) pontja szerint.

[142] A másodfokú bíróság további enyhítő körülményként értékelte azt, hogy sérült a tisztességes eljáráshoz való joga a vádlottnak. Mindezt az alkalmazott büntetésekben is megjelenítette, hiszen a kiszabott büntetésnél lényegesen súlyosabb büntetéseket kellett volna alkalmaznia abban az esetben, ha mindez nem állapítható meg. Az észszerű időn belül történő befejezés elmulasztása akkor is megállapítható, ha az eljáró hatóságot, bíróságot objektív mulasztás nem terheli az érintett terheltek kimagasló nagy száma, a gazdasági társaságok jelentős száma, járványhelyzet vagy egyéb körülmény miatt.

[143] A Btk. 82. § (5) bekezdése szerint ha a törvény korlátlan enyhítést enged, bármely büntetési nem legkisebb mértéke is kiszabható. A Btk. 396. § (8) bekezdés szerint korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, aki az (1)-(6) bekezdésben meghatározott költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt a vádemelés előtt megtéríti. Ez a rendelkezés nem alkalmazható, ha a bűncselekményt bünszövetségben, bünszervezetben vagy különös visszaesőként követik el. A megállapított tényállási pontok egyes vádlottak esetében tartalmaz kármegtérítést, de a korlátlan enyhítés azon feltétele, hogy a teljes vagyoni hátrány megtérítése a vádemelés előtt megtörténjen, nem valósult meg egyetlen vádlott esetében sem (Kúria Bfv.I.1.379/2020/6.). Megjegyzendő, hogy a korlátlan enyhítés további feltétele, hogy a terheltnek kell a vagyonából megtéríteni a vagyoni hátrányt, és nem a bűncselekmény elkövetésében résztvevő más személynek, vagy a vádlottak vagyonától és személyétől elkülönülő jogi személyiséggel bíró gazdasági társaságnak, függetlenül attól, hogy abban a terhelt tulajdonos vagy sem. A vagyoni hátrány részbeni, de jelentős megtérülését Terhelt1 LXXII. rendű vádlott vonatkozásában azonban így is nyomatékos enyhítő körülményként lehetett értékelni. (elsőfokú ítélet [1776] bekezdése)

[144] A szabadságvesztés büntetés kapcsán kiemelendő, hogy a Btk. 80. § (2) bekezdése nem érinti a Btk. 80. § (1) bekezdésének a rendelkezését, vagyis a bíróságnak a büntetés törvényben írt keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabni a tetтарыыos büntetést; a középmeřtéktől eltérő büntetés kiszabását azonban csak akkor kell megindokolni, amennyiben az eltérés jelentős (BH2001. 354.).

[145] A Btk. 80. § (2) bekezdése kimondja, hogy határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele.

[146] A Btk. 80. § (2) bekezdése a büntetőjogi szankciórendszer egyetlen elemére, a szabadságvesztésre – ezen belül is kizárólag a határozott ideig tartó szabadságvesztésre vonatkozik, az adott büntetési nem konkrét mértékének megállapításához ír elő a jogalkalmazó számára kötelező jelleggel egy figyelembe veendő szempontot. Ebből már önmagában is az következik, hogy a hivatkozott rendelkezés nem érinti az általános büntetéskiszabási elveket és nem zárja ki azt, hogy a bíróság az irányadó egyedi ügyben felderített különös körülményeket a törvénynek és a bírói gyakorlatnak megfelelően, belátása szerint értékelje, mérlegelje [13/2002. (II. 20.) AB határozat III. 1. 3.].

[147] Terhelt1 LXXII. rendű vádlott esetében az irányadó büntetési tételkeret minimuma 2 év, ami Btk. 82. § (2) bekezdés c) pont szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával legkevesebb 1 évi szabadságvesztésre csökkenthető. Az enyhítő körülmények igen nagy nyomtatékára és súlyára figyelemmel az ítéltábla a törvény szerint kiszabható legenyhébb tartamra enyhítette Terhelt1 LXXII. rendű vádlott szabadságvesztés büntetését, mert a büntetésnek a Btk. 79. §-ában meghatározott célja enyhébb büntetés kiszabásával is elérhető.

[148] Vizsgálta az ítéltábla a felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre ítélt LXXII. rendű vádlott vonatkozásában az előzetes mentesítés lehetőségét a büntetett előéletéhez fűződő hátrányok alól, azonban az eljárás során a felelősségét végig tagadó, megbánást nem tanúsító Terhelt1 LXXII. rendű vádlott esetében erre nem látott lehetőséget.

[149] A gazdasági társaságok vezetésével összefüggésben korábban már több esetben is jogerősen elítélt vádlott vonatkozásában a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja vagy egyszemélyi vezetője foglalkozástól eltiltás mellőzésére sem látott lehetőséget.

[150] Törvényesen szabott ki pénzbüntetést is a törvényszék Terhelt1 LXXII. rendű vádlottal szemben, azonban a kiszabott pénzbüntetés egynapi tétel összegét 2000 forintra, és így végösszegét 700 000 forintra enyhítette az ítéltábla. A pénzbüntetés egynapi tétel összegének meghatározásakor az ítéltábla figyelemmel volt a megállapított személyi körülményeire (elsőfokú ítélet [313] bekezdés), ami alapján indokolatlan volt a 15 000 forintban meghatározott egynapi tétel összeg. A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó, ha a szabadságvesztés végrehajtását elrendelik. Egyéb esetekben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést fogház fokozatban kell végrehajtani [Btk. 51. § (2) bekezdés].

[151] A pénzbüntetések kiszabása egyebekben törvényes Terheltl LXXII. rendű vádlottnál, amelynél a törvényszék a Kúria 25. BK véleményében megfogalmazott szempontrendszer is megfelelően figyelembe vette.

[152] Az elsőfokú bíróság ítéletének további rendelkezései, így a a cég1. (fa.), a kft.2, a GASZTRO K. C. Kft, a cég2 (fa.) és a cég4 vonatkozásában hozott járulékos kérdésekben is törvényesek.

[153] Ugyanakkor a kft. érintő rendelkezések kapcsán a fellebbviteli főügyészség érvelése nyomán ki kell térni arra, hogy a Btk. 72. § (1) bekezdés a) pontja alapján el kell kobozni azt a dolgot, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak vagy arra szántak.

[154] Az ítéltábla részben egyetértett a fellebbviteli főügyészség átiratában írtakkal, az időközben cégjegyzékből törölt kft. Kft-t érintő elkobzás vonatkozásában. A törölt cég bankszámláján zárolt összeg elkobzására a Btk. 72. § (1) bekezdés a) pontja alapján nincs lehetőség, mivel annak feltételei nem állnak fent.

[155] A nyomozási iratokból megállapítható, hogy a cég - 2020. évi törlését megelőzően - banknál vezetett bankszámlájára 2013. augusztus 30. napján a egyéb érdekelt139 Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztály Gazdaságvédelmi Alosztálya a 10000/10/441-2013. bü. határozatával lefoglalás érdekében biztosítási intézkedést rendelt el. Az benyújtó11 tájékoztatása szerint a bankszámlán 268.242.- Ft e célból zárolásra is került (nyom. iratok 62. kötet 833. oldal).

[156] A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 2. § (1) bekezdés alapján, a cég – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az a jogalany, amely a cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel, üzletszerű gazdasági tevékenység folytatása céljából jön létre. Ugyanezen törvény 62. § (4) bekezdése alapján a cég a cégjegyzékből való törléssel szűnik meg.

[157] A kft. Kft-t felszámolását követően 2020. november 26. napján törölték a cégjegyzékből, a cég megszűnt. Az irányadó 83/d. tényállás alapján a kft. Terheltl LXXII. rendű vádlott által, mint közvetett tettesként elkövetett bűncselekmény révén 2012. október és 2013. július között 5.616.104.- forinttal gazdagodott.

[158] Az ítéltábla egyetértett a törvényszékkel abban, hogy törölt céggel szemben vagyoneklobzás elrendelésének, mivel jogalanyiséga megszűnt nincs helye, de ez alól kivételt képez, ha törölt cég ismert vagyonnal rendelkezik, ugyanis ebben az esetben vagyonrendezési eljárás lefolytatásának lenne helye a Ctv. IX. fejezet alapján. Ezért az ismert vagyon erejéig

törölt cég esetében is van helye vagyonelkobzás elrendelésének, mivel ezzel biztosítandó a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja és Btk. 74. § (2) bekezdése alapján a bűncselekményből eredő bűnös vagyon elvonása, és ezzel elkerülve, hogy az ne legyen vagyonrendezési eljárás tárgya.

[159] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla a Be. 606. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően, míg egyebekben helybenhagyta azt a Be. 605. § (1) bekezdésének felhívásával.

[160] A másodfellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdése zárja ki.

Debrecen, 2026. április 20.

Dr. Elek Balázs s. k.
a tanács elnöke, előadó

Dr. Répássy Árpádné dr. Német Laura s. k.
bíró

Dr. Toma Attila s. k.
bíró

Dr. Sörös László s. k.
bíró

Dr. Diószegi Attila s. k.
bíró

Záradék: Az Egri Törvényszék 7.B.30/2015/7137. számú ítélete – a jelen eljárásban érintett – Terhelt1 LXXII. rendű vádlott tekintetében a Debreceni Ítéltábla Bf.II.752/2025/14. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2026. április 20. napján

Dr. Elek Balázs s. k.
a tanács elnöke